

Lomituspalveluiden aluelaajentumisasia

Kaupunginhallitus 3.2.2020 § 23

Valmistelu

Lomatoimen johtaja Heli Aamuvuori p. 040 543 4910 ja hallintojohtaja Tiina Karppinen p. 0400 771092

Valmistelijan selostus

Maatalousyrittäjien eläkelaitos eli Mela teki viime vuonna kyselyn lomituksen toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille niiden kiinnostuksesta laajemman lomitusalueen hoitamiseen mahdollisten paikallisyksiköiden yhdistämisten myötä. Kyselyn taustalla on lomituspalveluihin oikeutettujen maatalousyrittäjien määrän väheneminen kotieläintuotannon voimakkaan rakennekehityksen seurauksena ja sitä kautta tarve yhdistää nykyisiä lomituksen paikallisyksiköitä suuremmiksi kokonaisuuksiksi lomituspalvelujen toiminnan turvaamiseksi ja laadukkaiden palvelujen varmistamiseksi.

Iisalmen kaupunki vastasi 26.8.2019 Melalle olevansa halukas laajentamaan toimeksiantosopimusta ja on valmis kehittämään toimintojaan edelleen, jotta maatalouslomituspalvelut turvataan alueen yrittäjille toimeksiantosopimuksen mukaisena jatkossakin.

Mela on lähestynyt paikallisyksiköillä uudella kyselyllä 16.12.2019

Melan tavoitteena on suunnitella vuoden 2020 aikana tuleva lomitusalueiden rakenne tulevaisuuden tarpeet huomioon ottaen. Melan mukaan toiminnan turvaamiseksi paikallisyksiköiden on minimissään tuotettava keskimäärin 40 000 - 50 000 lomituspäivää ja erityisyyistä tästä voidaan poiketa. Yksiköt voivat olla myös huomattavasti tätä suurempia. Ylä-Savon lomituspalveluissa lomitetun päivien määrän on arvioitu laskevan alle 40 000 päivän vuoden 2020 aikana.

Ylä-Savon lomituspalvelujen yksikkö päivissä mitattuna on tällä hetkellä suuri, verrattuna muihin paikallisyksiköihin. Suomessa vain kaksi yksikköä nyt ylittää tuon 40 000 lomitetun päivän rajan eli Ylä-Savon lomituspalvelut (Iisalmi) sekä Sydän-Savon lomituspalvelu (Kuopio). Yksikkökoon 20 000 - 30 000 väliin asettuu myös vain 4 yksikköä.

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakkoarviointimenettely

Päätös vastaa strategiseen tavoitteeseen Iisalmi osaa ja innostaa! sekä osaava ja hyvinvoiva iisalmelainen. Toteutuessaan lomituspalvelujen laajentamisella on positiivisia yritysvaikutuksia.

Lisätietona jaetaan

- Melan lomituskirje kunnille, julkinen
- Maatalouslomituspalvelut, arvio vuosilomaan oikeutetuista yrittäjistä v. 2019 ja lomituspäivistä v. 2018-2022, raportti, julkinen

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan Melalle, että Ylä-Savon lomituspalvelut on valmis hallinnoimaan suurempaakin aluetta, mutta yhteistyöneuvotteluja ei suuren yksikkökoon vuoksi ole vielä aloitettu. Luontaisin alue on Pohjois-Savon maakunnan alue, poissulkematta muitakaan lähialueita, esim. Pyhäjärven, Kajaanin ja Pyhännän suunta.

Ylä-Savon lomituspalveluissa hallinnon työtä on kehitetty ja kehitetään edelleen myös aluelaajentumisen näkökulmasta. Maantieteellisesti isomman alueen hallinnointi tehokkaasti mahdollistuu vasta, kun Mela kehittää Lomitusnetti –ohjelmaa sekä sähköistä asiointia työntekijöiden eli lomittajien kuin myös asiakkaiden eli maatalousyrittäjien suuntaan.

Aluetuntemusta ei tule unohtaa alueen laajentuessa. Tarvittava ja tehokkaan työskentelyn mahdollistava toimipiste –verkko on tarkkaan pohdittava aluetuntemuksen näkökulmasta. Maantieteellisesti suurella alueella olevan lomittajatyövoiman sekä hallinnon henkilöstön etäjohtamisesta tulevat haasteet on otettava huomioon aluelaajentumisissa. Hallinnon korvauksen tulee olla riittävä ja sen tulee kattaa hallinnon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kokonaisuudessaan. Välitä viljelijästä –verkostotyön tulee jatkua nykyisellä tasolla.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §

Toimenpiteet

Lomatoimenjohtaja Heli Aamuvuori
Mela, paivi.wallin@mela.fi

Kaupunginhallitus 30.11.2020 §

Valmistelu

Lomatoimen johtaja Heli Aamuvuori p. 040 543 4910 ja hallintojohtaja Tiina Karppinen p. 0400 771 092

Valmistelijan selostus

Mela eli Maatalousyrittäjien Eläkelaitos pyytää Iisalmen kaupungilta lausuman 15.12.2020 mennessä aluelaajentumisasiaan.

Mela pyytää lausuntoa

- sitoutuuko kaupunki tekemään Melan kanssa uuden 1.1.2023 voimaan tulevan toimeksiantosopimuksen, jossa maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestämisvastuu laajennetaan kattamaan nykyisten Iisalmen ja Kuopion paikallisyksiköiden toiminta-alueet, mikäli Mela esittää sopimuksen tekemistä Iisalmen kaupungin kanssa.
- Mela pyytää lausuntoa siitä, sitoutuuko kaupunki tekemään toimeksiantosopimuksen siten, että se astuu voimaan jo 1.1.2022, mikäli sosiaali- ja terveysministeriö edellyttää nopeampaa aikataulua yhdistymisen toteuttamiselle ja Mela esittää sopimuksen tekemistä Iisalmen kaupungin kanssa.

STM on ohjeistanut 5.10.2020 Melaa aloittamaan paikallisyksiköiden yhdistämisten valmistelu.

Iisalmen kaupunki hallinnoi Melan toimeksiantosopimuksella Ylä-Savon lomituspalveluja, joihin kuuluvat Iisalmen, Kiuruveden, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat.

Pohjois-Savon maakunnassa toimii kaksi paikallisyksikköä eli Sydän-Savon lomituspalvelut, jota hallinnoi Kuopion kaupunki ja Ylä-Savon lomituspalvelut, jota hallinnoi Iisalmen kaupunki.

Mela on pitänyt 23.11.2020 Pohjois-Savon paikallisyksiköiden kanssa kuulemistilaisuuden, johon osallistuivat Kuopion ja Iisalmen kaupunkien hallintojohtajat ja paikallisyksiköiden vastuuhenkilöt, Melan edustajat sekä Pohjois-Savon MTK:n edustajat. Palaverissa kaupunkien yhteinen näkemys lomituspalvelujen järjestämisestä tulevaisuudessa oli Pohjois-Savon maakunnan alue.

Mela on lausuntopyynnössään 26.11.2020 pyytänyt sekä Iisalmen että Kuopion kaupunkien vastausta hallinnoivasta yksiköstä. Hallinnoiva yksikkö jatkaa lomituspalvelujen tuottamista Melan toimeksiantosopimuksella ja sopimuksessa määritellään nykyistä suurempi alue. Yksikön, joka ei jatka hallinnoivana paikallisyksikkönä, toimeksiantosopimus irtisanotaan.

Iisalmen kaupunginhallitus on käsitellyt aluelaajentumisasiaa kokouksessaan 3.2.2020 todeten, että Ylä-Savon lomituspalvelut on valmis hallinnoimaan tulevaisuudessa suurempaakin aluetta. Pohjois-Savon maakunnan alue nähdään parhaimpana vaihtoehtona.

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakkoarviointimenettely

Päätös vastaa strategiseen tavoitteeseen Iisalmi osaa ja innostaa! sekä osaava ja hyvinvoiva iisalmelainen. Toteutuessaan lomituspalvelujen laajentamisella on positiivisia yritysvaikutuksia.

Lisätietona jaetaan

- Ylä-Savon maasetutupalvelujen lausunto 26.11.2020 / Kotieläintuotannon kehittyminen Pohjois-Savossa
- Melan lausuntopyyntö 26.11.2020 lomituksen paikallisyksikkörakenteen kehittämisestä
- Lomituksen toimeksiantosopimus 2022

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa lausuntonaan Melalle:

Ylä-Savon lomituspalvelut on valmis hallinnoimaan koko Pohjois-Savon alueen lomituspalveluja ja sitoutuu tekemään 1.1. 2023 voimaan astuvan toimeksiantosopimuksen, jossa maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestämisvastuu laajennetaan kattamaan nykyisen Iisalmen ja Kuopion paikallisyksiköiden toiminta-alueet edellyttäen, että yhdistämiseen luvattua määräraha on yhdistymisestä koituviin ylimääräisiin kustannuksiin käytettävissä.

Jos sosiaali- ja terveysministeriö edellyttää nopeampaa aikataulua, Iisalmen kaupunki sitoutuu tekemään toimeksiantosopimuksen siten, että se astuu voimaan 1.1.2022 edellyttäen, että yhdistämiseen luvattua määräraha on yhdistymisestä koituviin ylimääräisiin kustannuksiin käytettävissä.

Lomituspalvelujen hallinnon työtä on kehitetty ja kehitetään edelleen asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti myös aluelaaientumisen näkökulmasta.

Ylä-Savon lomituspalvelut on kehittänyt toimintojaan asiakaslähtöisiksi Lean menetelmää hyödyntäen, ja tämä kehitystyö jatkuu edelleen. Keskitettyyn asiakaspalveluun siirtymisestä on saatu asiakkailta hyvää palautetta. Lomitusten suunnittelu toteutetaan asiakaslähtöisesti. Lomarengas ja lomitustiimi –toimintaa kehitetään edelleen.

Toimintoja on kehitetty myös taloudellisen tehokkuuden näkökulmasta, mm. ottamalla käyttöön edelläkävijänä älypuhelimet lomittajille. Älypuhelin käyttöön otto on mahdollistanut hallinnon sähköisen asioinnin lomittajien suuntaan ja huomattavia kustannussäästöjä on jo muodostunut mm. lomittajien postitusten vähentymisestä. Etäkokouksilla on pystytty kohtaamaan lomittajia myös korona-aikana. Lomittajien tiedottaminen on ajantasaista.

Lomittajien ammattitaidosta pidetään huolta säännöllisellä ja ajantasaisilla täydennyskoulutuksilla koulutusohjelman mukaisesti. Etäkoulutuksia on pystytty hyödyntämään, kun lomittajilla on älypuhelimet ja tätä kautta on myös saavutettu kustannussäästöjä lomittajien koulutusmenoissa.

Työkykyjohtamista on kehitetty jatkuvasti. Lomittajien työ on fyysisesti raskasta ja ala tapaturma-altista ja mm. tästä syystä sairauspoissaolojen määrät ovat olleet korkeat. Työkykyjohtamisella on nähtävissä vaikuttavuutta ja sairauspoissaolojen määrä on kääntynyt laskuun. Työturvallisuuteen yhdessä maatalousyrittäjien ja lomittajien työsuojelun kanssa tehdyt toimet tuovat vähitellen tuloksia.

Aluetuntemusta ja tilakohtaista olosuhteiden tuntemusta ei tule unohtaa alueen laajentuessa. Etätyön tuomat mahdollisuudet tulee ottaa huomioon toimitilaratkaisuissa. Toimitilas suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös alueen suuri koko, joka asettaa haasteita asiakkaan kohtaamiselle sekä esimiestyölle. Ylä-Savon lomituspalveluilla on esimiestyötä varten toimitilat myös Kiuruvedellä.

Ylä-Savon alue on vahvaa karjatalousaluetta ja alueen tilojen lopettamistahti on viiden viime vuoden aikana ollut pienempää, kuin Sydän-Savon seudulla. Vuosina 2015 - 2020 Ylä-Savon seutukunnan (Ylä-Savon ja Luoteis-Savon maaseutupalvelujen alue) kotieläintuotantotilojen määrä on vähentynyt -2,1 %, kun Sydän-Savon maaseutupalvelujen alueen kotieläintuotantotilojen määrän vähennys on ollut -8,7 %:a. Maatilojen investoinneissa näkyy myös selkeä ero, kun Ylä-Savossa (Ylä-Savon ja Luoteis-Savon maaseutupalvelut) investointituet maataloudessa ovat olleet 2019 vuonna 17 125 000 € ja Sydän-Savon alueella 6 533 000 €, vuonna 2020 Ylä-Savon alueen investointituet ovat olleet 4 455 000 € ja Sydän-Savon alueella 3 800 000 €. Nämä seikat ilmenevät liitteenä olevasta Ylä-Savon maaseutupalvelujen lausunnosta 26.11.2020.

Ylä Savo on vahvaa ja kehittyvää karjatalousaluetta, jossa tuettujen investointien määrä vuosina 2019 - 2020 on 21 580 000 euroa.

Lomahallintojen yhdistäminen on tehty viimeksi 2011, jolloin Ylä-Savon lomituspalvelut muodostui Iisalmen, Kiuruveden, Lapinlahden, Sonkajärven sekä Vieremän lomituspalveluista. Toimintojen yhdistämisessä tehtiin laajaa yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa. Tässä yhdistymisessä saadut kokemukset asiakaslähtöisen hallinnon kehittämiseen ovat hyvänä pohjana tulevassa yhdistymisessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Hyväksyttiin, että asia otetaan käsittelyyn ylimääräisenä asiana.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §

Toimenpiteet

Mela

tiedoksi Vieremän, Kiuruveden, Sonkajärven ja Lapinlahden kunnat

Iisalmen kaupunki

lomatoimenjohtaja Heli Aamuvuori